

Období Helénismu

Mgr. Jan Plocek

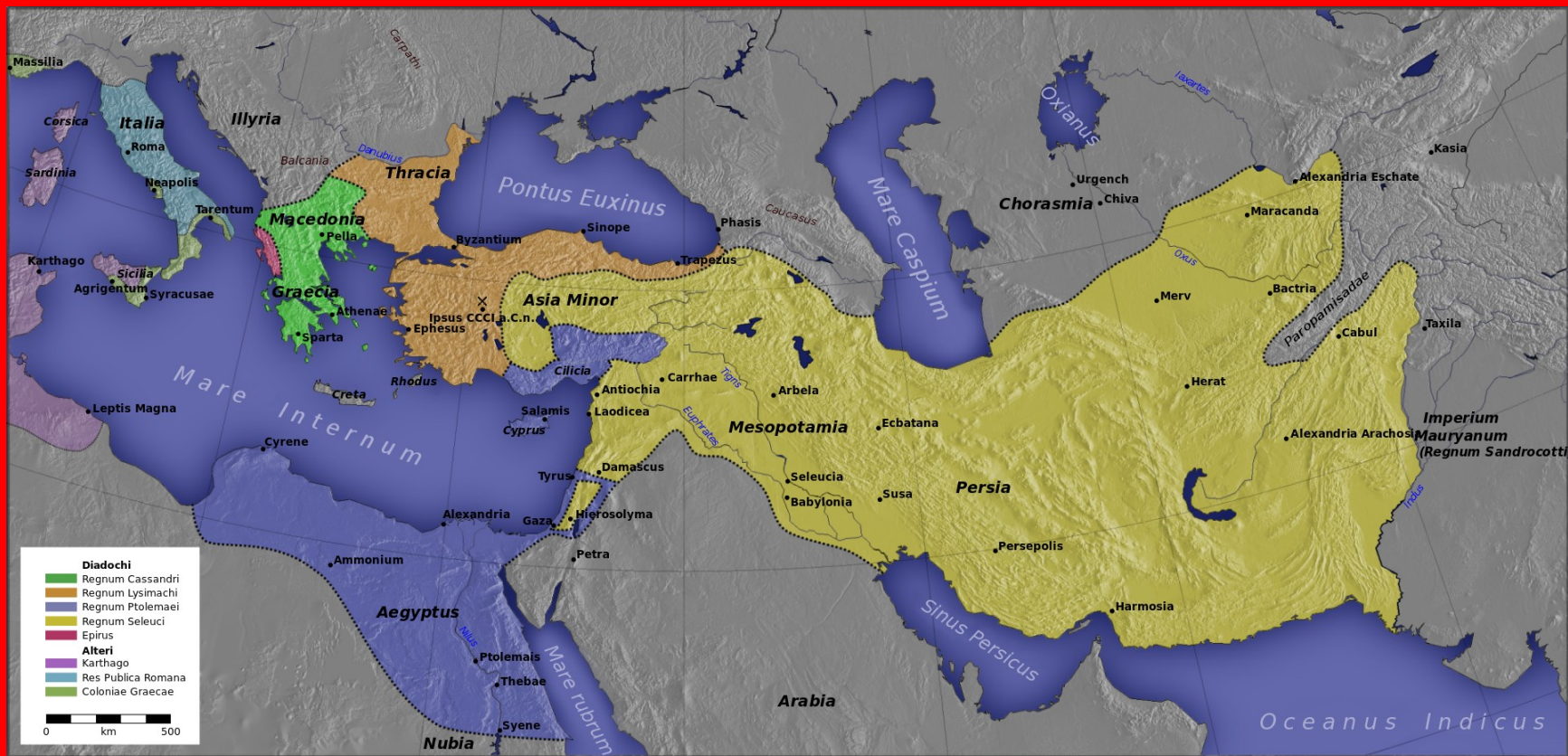
Situace po smrti Alexandra Makendonského

- Po smrti Alexandra přechází moc nad říší do rukou jeho voj. velitelů
- Ti v tomto období vedou spory o území, které budou spravovat
- Toto období se nazývá Vádkami diadochů
- Začíná hned po smrti Alexandra a končí pak kolem roku 281 po úmrtí posledního z diadochů – poté se situace uklidňuje

Rozdělení říše

- Na bývalém území Alexandrový říše vzniká několik malých a hlavně 3 velké státní utvary
- Makedonie – zde vládl Antigonos
- Egypt – Ptolemaios
- Zbytek říše – Od Sýrie až po Indii – Seleukos
- Dalšími samostatnými státy byly Rhodos, Pergamské království atd.

Rozdělení říše

Helénismus

- Začíná Alexandrovou smrtí a končí když Řím dobývá Egypt – poslední část býv. Alexandrovy říše
- Pojem „helénismus“ poprvé v novodobé historiografii použil v 1. polovině 19. století německý historik Johann Gustav Droysen
- jím chtěl označit proces asimilace, kterému byli vystaveni Řekové žijící v Orientu

- Charakteristickým znakem helénistické doby se stala expanze řecké kultury
- Ta se střetávala ve východní části světa s kulturami orientálními
- Dochází ke synkretismu – splývání náboženských a kulturních prvků v jeden celek
- Nositelem kultury jsou Řekové - vzniká první společný jazyk pro celý svět – Koiné – obecná společná řečtina
- Řekové se pokládají za kosmopolity

Helénistické státy

- Vyrostly na základě kombinace městského státu a orientální despotie
- Nejenom kulturní dopad, ale i přejímání výrobních postupů
- Panovníci byli představiteli státu a byli s ním i ztotožňováni
- I když se někteří prohlásili za bohy, nebyli de facto despoty jako tomu bylo dřív

Helénistická města

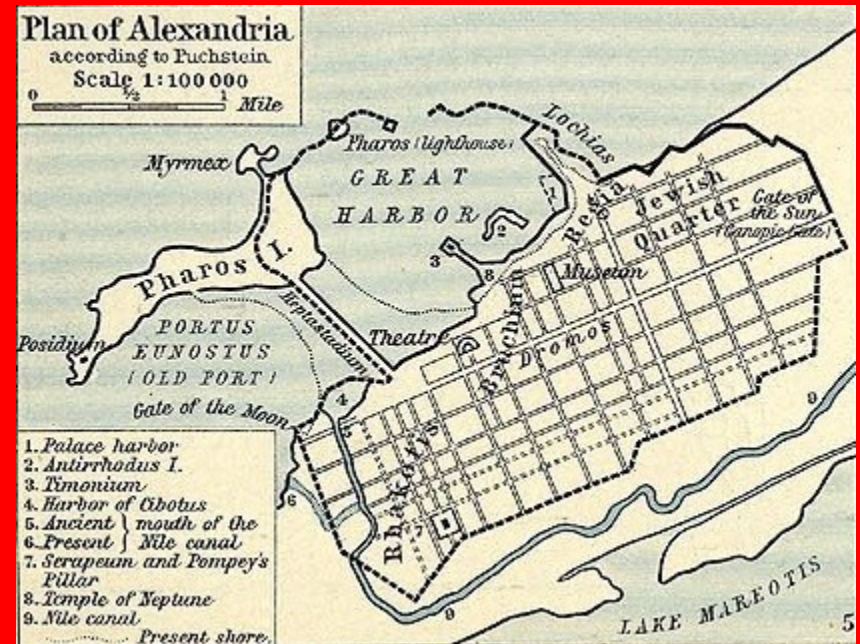
- Alexandrovi nástupci pokračovali v ním započatém podporování růstu měst
- Největší dopad pak v Seleukovské říši
- Město představovalo základní opěrní bod politického vlivu a hospodářské prosperity
- Zároveň i místo, kde probíhala nenásilně helénizace obyvatelstva

Helénistická města

- Velká města byla střediskem obchodu
- Vyznačovala se i pestrým národnostním složením
- I když byla města autonomní byla i tak omezována vůlí vládce oblasti kde se nacházela
- Sídelní města vládců pak byla opravdu honosná

Alexandrie

- V nejzápadnější části nilské delty
- Byla založena v roce 331 př. n. L
- Kolem roku 320 př. n. l. se stala hlavním městem říše jeho nástupce v Egyptě Ptolemaia

Alexandrie

- Ptolemaiovci ji používali jako výkladní skříň své říše
- Město stavěno podle jasně daného plánu
- Několik generací po svém založení stala nejdůležitějším vědeckým, kulturním, obchodním a do jisté míry i politickým centrem celého helénistického světa

Alexandrie

- Vznikla zde jedna z nejznámějších vědeckých institucí antického světa – Musaion – jehož součástí byla i knihovna
- Z významných učenců zde působili zde např. matematik Eukleidés, fyzik Archimédés, astronomové Hipparchos a Aristarchos, chronograf a geograf Eratosthenés či lékaři Hérofilos a Eratostratos.
- V pozdní Antice útočištěm alexandrijského pohanství oproti dominujícímu křesťanství
- Posledním známým členem a možná i představeným Músaia byl Theón z Alexandrie a jeho dcera Hypatie z Alexandrie, nejpozději po její smrti nejspíše instituce zanikla

Maják na ostrově Faru

- Jeden ze 7 divů světa
- Byl nejvyšší stavbou tehdejšího světa – 110m.
- Za architekta je považován Sóstratos
- Neznáme přesnou podobu

Antiochie

- Město bylo založeno roku 300 př. n. l. Seleukem I. Níkátorem
- Ten z ní udělal hlavní sídlo Seleukovské dynastie
- Opět velká pestrost obyvatelstva

Antiochie

- Obdobně jako alexandrie i Antiochie byla stavěna podle předem daného plánu
- Síť ulic byla pravoúhlá
- Největší rozkvět kolem poloviny 2. století PŘ. n. l.
- Proslula jako nejlépe vybavené město své doby
- Některé z ulic měly i noční osvětlení

Pergamon

- Podle legendy založili Pergamon kolonisté z Arkádie vedení Télefem, jedním z Héraklových synů
- Důležitým se město stává až ve 3. století PŘ. n. l.

Pergamon

- jeden z Alexandrových nástupců, Lýsimachos, uložil do této pevnosti svůj poklad, ohromnou sumu 9000 talentů, jejímž hlídáním pověřil eunucha Filetaira
- Ten jej ale zradil a sám byl pak v čele města
- Jeho synovec Eumenés pak zakládá vládnoucí dynastii

Pergamský oltář

<https://khanovaskola.cz/staroveke-umeni/pergamsky-oltar-200-150-pr-n-1/lekce>

Helénistické umění

- Umělci, kteří tvoří patří již k dobře situovaným vrstvám obyvatelstva
- Literární tvůrci se zaměřují na vzdělance
- Sochaři se snaží zachytit emoce
- Komédie se zabývá běžným životem
- Architektura se zlepšuje především v urbanizační rovině

Venuše Mélská

Sochy Galů

Umírající Gal

Gal zabíjející se

Níké Samothrácká

Laokoon

Věž větrů

Kamej Ptolemaia II a Arsioné

Tři Řekyně

Ares a Afrodita

Portlandská váza

